

Referat af møde i arbejdsgruppen Sølsted Mose Torsdag den 22. april 2021

Til stede: Martin, Erik, Jens L., Karen, Niels Chr., Peter N., Jens M., Peter K., Torben samt Emilie Noline Schmidt (ENS fra sekretariatet) og besøg af Jacob Irgens-Møller drone-biolog fra Syddansk Universitet.

Afbud: Marit

Dagsorden

1. Siden sidst - nyt fra sekretariatet og arbejdsgruppen
2. Invasive arter og botanisk registrering
3. Geder i mosen
4. Redskabsrummet
5. Insekthotellet
6. Øvrige observationer fra besigtigelsen
7. Kommende arbejdsopgaver
8. Datoer til kalenderen
9. Eventuelt

Mødet startede med en blæsende besigtigelse af mosen. Efterfølgende var gruppen inviteret hjem til Jens M. hvor vi blev budt hjerteligt velkommen i laden med både vådt og tørt.

1/ Siden sidst

Kontaktlisten blev sendt rundt. Der var ingen rettelser, men enkelte arbejdsgruppemedlemmer er ikke blevet set i lang tid. ENS får Hanne til at kontakte disse for at høre, om de fortsat er interesseret i at være med i gruppen.

I FVF

Jacob, som er med til dagens arbejdsgruppemøde, er i virksomhedspraktik i Fugleværnsfonden i de næste fire måneder. Jacob er dronebiolog og skal hjælpe med kortlægning af ynglefugle, habitatnaturtyper, drænkortlægning m.m. vha. drone i primært Tryggelev Nor og på Nyord Enge. I forbindelse med opstarten af gedeafgræsningen i Sølsted Mose, udarbejder Jacob et detaljeret kort over vegetationshøjderne, således at effekten af projektet kan måles. Data fra droneoverflyvningerne kan bruges i mange andre henseender og kommer til at give os ny viden om reservatet. Arbejdsgruppen orienteres inden alle flyvninger.

Fugleværnsfonden har fået fuglebeviser. Fuglebeviserne er akvareller med motiver af Carl Christian Tofte, som gives mod donationer til fonden. Se de flotte malerier på vores hjemmeside, og spred gerne det gode budskab.

Der arbejdes p.t. med opførsel af nyt fugletårn på Nyord. Vi håber at kunne gennemføre projektet i 2021, og byde velkommen i de nye faciliteter i det sene efterår.

I Sølsted Mose

Vi har fået tilskud til færdiggørelse af insekthotellet.

Jørn og Allan lægger en plan for, hvordan pengene bruges bedst ift. eksisterende materiale og udfærdigelse. De vil meget gerne have hjælp til opsætning o.l. af arbejdsgruppen. Karen, Jens M. og Martin melder sig til dette. Tak for det. I vil blive kontaktet af Allan, når der er brug for jeres hjælp.

Fra arbejdsgruppen

Se også skema sidst i referatet.

Arbejdsgruppen har ryddet en del af hegnet langs grøften i NØ.

Desuden ryddet afklippede grene i syd samt klippet for udsyn til søerne i nord. Der er fortsat blevet arbejdet med hønsenettet på gangbroen, og der mangler nu kun et lille stykke.

Brakpudser har fået slebet knive og skiftet olie, og er nu klar til sommerens udfordringer.

Peter K. melder om mulige nye medlemmer til arbejdsgruppen. Det lyder godt. Såfremt de vil være med sendes kontaktinformation til ENS eller Hanne fra sekretariatet, der sørger for at de får de rette informationer.

Der mangler skilte med kontaktinformation på dyreholder. ENS bestiller skilte med dette.

2/ Invasive arter og botanisk registrering

Arbejdsgruppen har desværre måtte sige farvel til Hans, der gik bort i starten af marts. Hans lagde et stort arbejde i både bekæmpelsen af de invasive arter i Sølsted, og tog sig af den botaniske registrering. Karen fik sagt nogle fine ord i hans minde, og Hans vil være højt savnet. Ikke kun for hans faglighed og store engagement, men også for hans opmærksomme og behagelige væsen, der altid var agtsom på den enkeltes velbefindende.

Hans er bl.a. kommet pileurten til livs i mosen, og et af hans sidste ønsker, som han ytrede til Karen var, at vi fortsatte hans arbejde med både registrering og kampen mod glansbladet hæg. Vi vil gøre vores bedste! Stort tak til Hans!

I kan læse mindeord for Hans på Fugleværnsfondens hjemmeside:

https://www.fuglevaernsfonden.dk/fuglevaernsfonden/nyheder?m=visning&nyhed_id=349

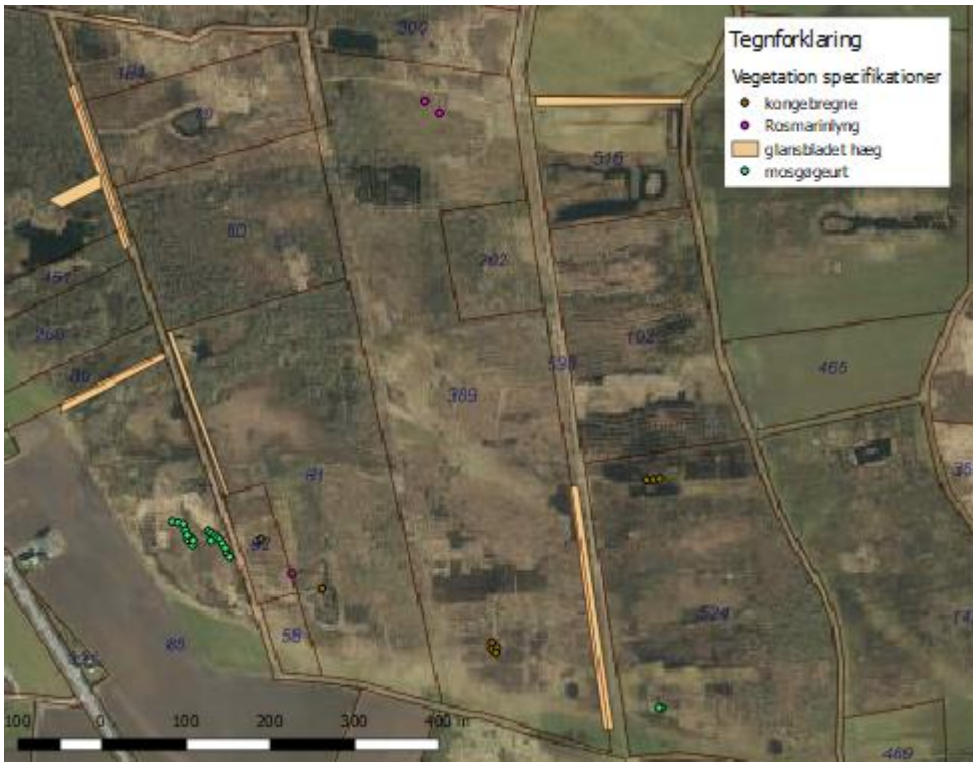
INVASIVE ARTER

Glansbladet hæg og pileurt. Der er p.t. ingen kendte bevoksninger af pileurt, men da den findes på nabo arealer, kan den forventes at genindfinde sig på vores matrikler. Vær gerne opmærksom på nye bevoksninger, der endnu ikke er registreret, herunder særligt af pileurt, der udgør en stor trussel for mosen.

BOTANISK REGISTRERING

De botaniske registreringer af mosgøgeurt, kongebregne, rosmarin lyng og ensian ønskes fortsat.

Der er ingen fra gruppen, der mener, de har kompetencerne til at varetage denne opgave. ENS forhører sig hos Mette Due og Klaus Fries, om de kunne have lyst og mulighed for at foretage registreringerne. Mette og Klaus afholder De Vilde Blomsters Dag i Sølsted, og Klaus er desuden med i FVF's bestyrelse.

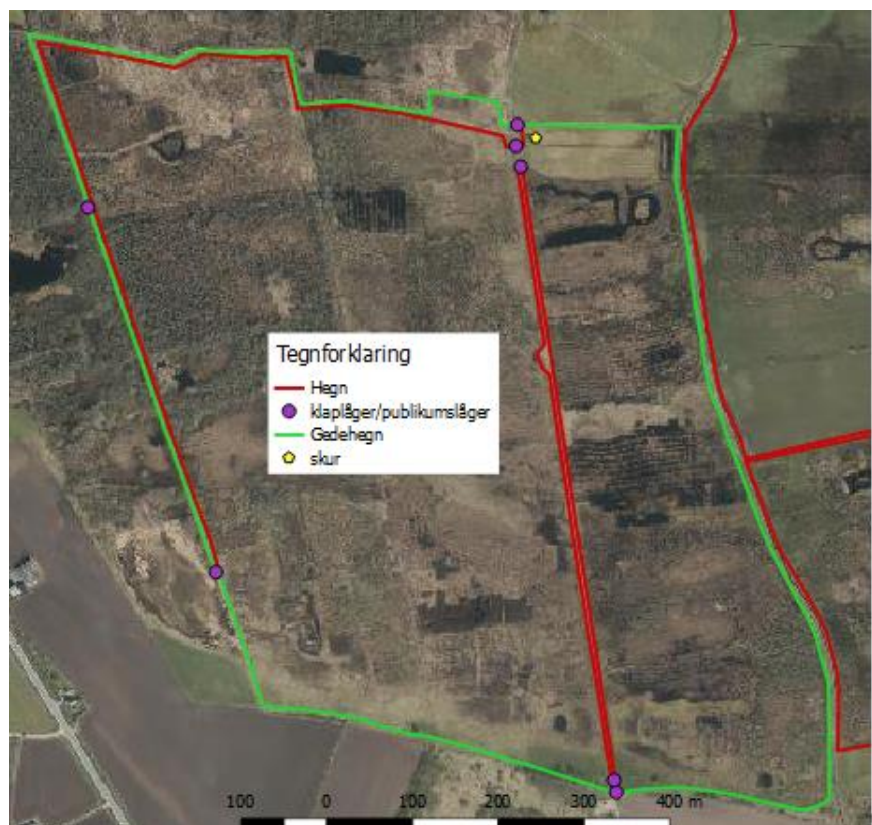
Her kort på baggrund af data fra Søren Ring og Hans. Jeg har fortsat en lang række botaniske registreringer fra Hans med UTM koder, som pt. ikke er en del af dette kort. Kortet opdateres og tegnforklaringen udbedres snarest.

3/ Geder i mosen

Hegnet er kommet op, og gederne kommer ud i starten af maj.

Vi har en ansøgning ude ved Tønder Kommune for et mobilt gedeskur, der skal rykkes rundt i den sydlige del af mosen for at sikre den bedst mulige afgræsning. Robert Nielsen kommer til at føre tilsyn med hegnet, mens tilsynet med dyrene ligger hos dyreholder. Tøv ikke med at kontakte ENS hvis I har spørgsmål, eller synes der er noget, der ser mærkeligt ud.

Alle indre hegn har nu kun én tråd, så gederne kan færdes frit, mens kvæget holdes ude. Deraf forventes slåning under hegn at være yderst begrænset i gedefolden.

ENS havde taget midlertidige skilte med, vedr. færdsel i dyrefolden. Permanente skilte kommer på sigt. Niels Chr. tilbyder at sætte skiltene op. Tak for det.

ENS vurderer ved sommerbesigtigelse behovet for trædeplanker for at sikre gedernes færdsel rundt på arealerne. Såfremt det bliver nødvendigt, ligger der en mulig opgave hos arbejdsgruppen ift. at være behjælpelig med at flytte plankerne rundt på arealerne. Det kigger vi nærmere på til sommer.

Der spørges ind til dyretrykket. ENS kan svare, at der i den vestlige/centrale fold udbindes 20 geder og ca. 10 kvæg, mens der i den østlige del udbindes 30-40 kvæg.

4/ Redskabsrummet

Arbejdsgruppen har flyttet ATV m.m. ud af grejrummet da der skulle ligges ny beton. Gulvet er midlertidigt lavet, men da der bl.a. er mangel på plads på ejendommen, fornemmer Peter K., at det måske er fint at forhøre sig, om der er andre muligheder i området.

Både Jens M. og Martin har forslag til alternative muligheder og gode kontakter i området. De to snakker sammen og afsøger mulighederne.

Det er et klart ønske fra arbejdsgruppen, at alt grej kan opbevares på samme lokalitet, så ATV'en om muligt ikke skal på traileren hver gang!

5/ Øvrige observationer fra besigtigelsen

Flere af folderkasserne er i stykker og er ofte fyldt med vand. Martin har set en ny forbedret model i Rusland af den eksisterende folderkasse og spørger, om der kan komme nye kasser til Sølsted Mose. Allan ser nærmere på dette, når han alligevel kommer forbi mosen i forbindelse insekthotellet.

Der ligger en gammel ødelagt låge ved halmballerne i nord, der gerne må fjernes ved lejlighed. Halmen lader vi ligge.

I den nordøstlige del af reservatet mangler der at blive fjernet et lille stykke af hegnet langs kanalen. Dette må meget gerne ske snarest, så vi undgår ulykker med kvæget. Ved besigtigelsen her så vi desuden nærmere på muligheden for at slå en del af hegnslinjen i den nordøstlige del. Dette vil arbejdsgruppen gerne forsøge sig med. Se mere under punkt 6.a

Langs veststien er der en del træer, der med fordel kan fjernes for at skabe udsyn ind i rørskoven og til fugtige partier. Disse ønskes fjernet, og forhåbentligt på sigt holdt nede af gederne. Se punkt 6.b.

ENS observerede desuden et skydetårn i syd placeret i skel ved en efterfølgende besigtigelse. Skydetårne skal placeres min. 130 m. fra skel. ENS tager kontakt til ejer og får dem til at flytte det.

6/ Kommende arbejdsopgaver

Se næste side samt skema sidst i referatet for øvrige opgaver!

6.a Slåning under hegn:

Arbejdsgruppen forsøger sig med slåning med brakpudseren på kvæghæget i øst.

På kortet fremgår det, hvor der vanligt vis er tørt nok til at kørsel med brakpudser og ATV burde være mulig (markeret med stiplede grøn).

Der planlægges en arbejdsdag i juni, hvor arbejdsgruppen forsøger sig med dette.

Rydninger med krattrykker og grensaks kan med fordel foretages supplerende på de vådere strækninger samt strækninger med træopvækst (særligt SØ samt NØ).

6.b Fjerne træer langs veststien

Arbejdsgruppen vil forsøge at optrække træerne langs veststien. Dette vil være en stor fordel, da det er langt den mest effektive måde til at undgå genvækst. Jens M. og Peter K. koordinerer en arbejdsdag i sensommeren, hvor mosen er tør, og vi er på den anden side af ynglesæsonen. Alternativt kan træerne klippes ned. ENS forhører sig hos Tønder Kommune, om træerne kan placeres på deres jord ved den gamle losseplads.

6.c Bekæmpelse af glansbladet hæg

Der planlægges en arbejdsdag i primo juni, hvor der ryddes opvækst af glansbladet hæg. Se kort for udbredelse under punkt 2. Planterne skal kappes ved roden, lige når de blomstrer, og inden de sætter bær i slut juni/juli. Hvert nedskårne individ skal tages igen inden for ca. 5 år. En anden metode kan være ringning. Ringning gælder meget store individer, ca. 50 cm høje, her ringes bark med motorsav. Opdrækning af mindre individer er også vigtig i bekæmpelsen.

6.d Mosgøgeurter frahegnes:

Der er sat knivafbryder på ved frahegningen.

Vores entreprenør melder om dårlig strømføring på stykket, så vær opmærksom på, at spændingen fortsat er høj på gedehegnet, når frahegningen er sat til. Tager frahegningen for meget af spændingen, prioriteres spænding på gedehegnet altid. Kontakt ENS herom hvis det er aktuelt.

Jens finder en dag medio maj, og indkalder et hold til denne opgave.

6.e Såfremt vi får tilskud til et nyt gedeskur, skal dette samles når det kommer. Mere information følger.

Jens M. og Niels Chr. Melder sig til dette.

7/ Datoer til kalenderen

Sæt kryds i kalenderen ☺

Dato/tid	Hvad	Kommentar
Torsdag d. 10. juni kl. 9	Arbejdsdag	Bekæmpelse af glansbladet hæg Se punkt 6.c
Torsdag d. 17. juni kl. 9	Arbejdsdag	Hegns vedligehold Se punkt 6.a
Torsdag d. 2. december kl. 9.30 - ca. 13	Arbejdsgruppemøde med besigtigelse	Jens M. vil gerne ligge hus til, Erik og Torben medbringer snaps

Mødested ved p-pladsen på Brændevej.

8/ Eventuelt

Torben stiller et forslag om, at der placeres simple platforme med siddepladser, så livet i mosen kan beskues fra disse. Disse kunne vel placeres i NV, SV ved søerne og ved den gamle p-plads. ENS tager dette med tilbage til sekretariatet.

Torben efterlyser systematiske overvågninger af flere artsgrupper. ENS fortæller, at vi i FVF har prioriteret fugleovervågning, og at fonden på nuværende tidspunkt ikke har ressourcer til at søsætte yderligere systematiske overvågninger. Dog bliver al data, der løbende samles ind ved frivillige initiativer, ved Bioblitz samt ved mindre forskningsprojekter samlet og løbende brugt i forvaltningen på de enkelte reservater.

Der spørges ind til forsikring. ENS oplyser, at alle medlemmer af arbejdsgruppen er dækket af FVF's forsikring. Husk altid at bære korrekt sikkerhedsudstyr i forbindelse med arbejde i mosen, ellers dækker forsikringen ikke. Mangler I sikkerhedsudstyr, kontakt da ENS om dette, så vi kan få det bragt i orden. Husk desuden altid at være to når I arbejder i mosen.

ENS havde kasketter med til arbejdsgruppen, der kan bringe skygge på solbeskinnede dage i mosen.

Tak for et godt og hyggeligt møde, og ikke mindst et stort tak til Jens for fornem beværtning!

*På glædeligt gensyn.
 De bedste hilsner
 Emilie*

Arbejdsopgaver ved Sølsted Mose

	Eventuelle kommentarer/ansvarlig	Er gjort	Forår/ sommer 2021	Efterår/ vinter 2021
Faste opgaver:				
Slåning under hegn	Se punkt 6.a		X	
Slå stier	Efter behov			
Frahegning for mos-gøgeurt	Jens M. samler hold i medio maj		X	
Botanisk registrering	ENS hører Klaus og Mette		X	
Bekæmpe invasive arter	Se punkt 6.c		X	
Opfyldning af folderkasser	Jens Lyhne	X	X	X
Tømning af skraldespande	Peter Kjer	X	X	X
Reparation af hønsenet	Løbende efter behov	X	X	
Opfyldning af stier	Jens M. (efter aftale)	X		
Andre opgaver:				
Forhøre sig om mulighed for redskabsrum	Jens M. og Martin Se punkt 4		X	
Fjerne hegn langs renden i NØ		X	X	
Opsætning af skilte	Niels Chr.		X	
Oprivning af træer langs veststien	Jens M. og Peter K. koordinerer Arbejdsdag i sensommeren		X	
Fjerne gl. låge fra høstak	Se punkt 5		X	
Samle gedeskur og klargøre	Jens M og Niels Chr. Se punkt 6.e		X	
Insekthotelsgruppen	Karen, Jens M. og Martin Se punkt 1		X	
Indkøb og udlægning af trædeplanker til geder	Behovet undersøges ved besigtigelse i juli		X	
Medbringe huggerter fra Bornholm	ENS			X
Rydning af ø i NV og SØ?	Mulig arbejdsdag i sensommeren		X	